

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Store Afdeling)

26. februar 2019*

[Tekst berigtiget ved kendelse af 10. april 2019]

»Det Europæiske System af Centralbanker – søgsmål anlagt på grund af en tilsidesættelse af artikel 14.2, stk. 2, i statuttens for Det Europæiske System af Centralbanker og Den Europæiske Centralbank – en national myndigheds afgørelse om at suspendere chefen for den nationale centralbank fra tjenesten«

I de forenede sager C-202/18 og C-238/18,

angående to søgsmål i medfør af artikel 14.2, stk. 2, i protokol om statuttens for Det Europæiske System af Centralbanker og Den Europæiske Centralbank anlagt henholdsvis den 16. marts 2018 og den 3. april 2018,

Ilmārs Rimšēvičs ved advokāti S. Vārpiņš, M. Kvēps og I. Pazare (sag C-202/18),

[Tekst berigtiget ved kendelse af 10. april 2019] **Den Europæiske Centralbank (ECB)** ved C. Zilioli, K. Kaiser og C. Krøppenstedt, som befuldmægtigede, bistået af abogado D. Sarmiento Ramírez-Escudero og advokāte V. Čukste-Jurjeva (sag C-238/18),

sagsøgere,

mod

Republikken Letland ved I. Kucina og J. Davidoviča, som befuldmægtigede,

sagsøgt,

har

DOMSTOLEN (Store Afdeling),

sammensat af præsidenten, K. Lenaerts, afdelingsformændene J.-C. Bonichot (refererende dommer), A. Prechal, M. Vilaras, E. Regan, K. Jürimäe og C. Lycourgos samt dommerne A. Rosas, E. Juhász, E. Levits, L. Bay Larsen, D. Šváby og M. Berger,

generaladvokat: J. Kokott,

justitssekretær: kontorchef M. Aleksejev,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 25. september 2018,

* Processprog: lettisk.

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 19. december 2018,
afsagt følgende

Dom

- 1 Med deres søgsmål i medfør af artikel 14.2, stk. 2, i protokol om statuten for Det Europæiske System af Centralbanker og Den Europæiske Centralbank (herefter »statuten for ESCB og ECB«) har dels Ilmārs Rimšēvičs, chef for Latvijas Banka (Letlands centralbank), dels Den Europæiske Centralbank (ECB), efter afgørelse truffet af dennes Styrelsesråd, anlagt sag til prøvelse af en afgørelse truffet den 19. februar 2018, hvorved Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs (kontoret for forebyggelse og bekæmpelse af korrupktion, Letland) (herefter »KNAB«) midlertidigt har forbudt Ilmārs Rimšēvičs at udføre sit hverv som chef for Letlands centralbank (herefter »den omtvistede afgørelse«).

Retsforskrifter

EU-retten

- 2 Artikel 129 TEUF har følgende ordlyd:

»1. ESCB styres af Den Europæiske Centralbanks besluttende organer, som er Styrelsesrådet og direktionen.

2. Statuten for Det Europæiske System af Centralbanker og Den Europæiske Centralbank, i det følgende benævnt »statuten for ESCB og ECB«, er nedfældet i en protokol, der er knyttet som bilag til traktaterne.

[...].«
- 3 Artikel 130 TEUF bestemmer:

»Under udøvelsen af de beføjelser og gennemførelsen af de opgaver og pligter, som de har fået pålagt ved traktaterne og statuten for ESCB og ECB, må hverken Den Europæiske Centralbank, de nationale centralbanker eller medlemmerne af disses besluttende organer søge eller modtage instrukser fra EU-institutioner, -organer, -kontorer og -agenturer, fra medlemsstaternes regeringer eller fra nogen anden side. Unionens institutioner, organer, kontorer og agenturer samt medlemsstaternes regeringer forpligter sig til at respektere dette princip og til ikke at søge at øve indflydelse på, hvordan medlemmerne af Den Europæiske Centralbanks eller af de nationale centralbankers besluttende organer udfører deres opgaver.«
- 4 Artikel 131 TEUF bestemmer:

»Hver medlemsstat sørger for, at dens nationale lovgivning, herunder statutterne for dens nationale centralbank, er forenelig med traktaterne og statuten for ESCB og ECB.«
- 5 Artikel 283, stk. 1, TEUF er affattet som følger:

»Den Europæiske Centralbanks Styrelsesråd består af medlemmerne af Den Europæiske Centralbanks direktion og cheferne for de nationale centralbanker i de medlemsstater, der har euroen som valuta.«

6 Artikel 14 i statuten for ESCB og ECB med overskriften »De nationale centralbanker« bestemmer:

»14.1. I overensstemmelse med artikel 131 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde sikrer hver medlemsstat, at dens nationale lovgivning, herunder statutterne for dens nationale centralbank, er forenelige med traktaterne og denne statut.

14.2. Statutterne for de nationale centralbanker skal især tilsikre, at embedsperioden for en chef for en national centralbank er mindst fem år.

En centralbankchef kan kun afskediges, hvis vedkommende ikke længere opfylder de betingelser, som er nødvendige for udførelsen af dennes pligter, eller hvis vedkommende har begået en alvorlig forseelse. En afgørelse om afskedigelse kan af den pågældende centralbankchef eller af Styrelsesrådet indbringes for Domstolen under påberåbelse af, at traktaterne eller en gennemførelsesretsakt hertil er overtrådt. Sagen skal anlægges inden to måneder fra offentliggørelsen af nævnte afgørelse, eller dens meddelelse til klageren, eller i mangel heraf fra den dato, på hvilken klageren blev bekendt med afgørelsen.

14.3. De nationale centralbanker udgør en integrerende del af ESCB og skal udføre deres funktioner i overensstemmelse med ECB's retningslinjer og instrukser. Styrelsesrådet træffer de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at retningslinjer og instrukser fra ECB efterleves, og det kan forlange, at alle nødvendige oplysninger stilles til rådighed for det.

14.4. De nationale centralbanker kan udføre funktioner, som ikke er nævnt i nærværende statut, medmindre Styrelsesrådet med et flertal på to tredjedele af de afgivne stemmer træffer afgørelse om, at disse funktioner strider mod ESCB's mål og opgaver. Sådanne funktioner udføres på de nationale centralbankers eget ansvar og for deres egen regning og risiko og betragtes ikke som en del af ESCB's funktioner.«

Lettisk ret

7 Artikel 241, stk. 2, i Kriminālprocesa likums (strafferetsplejeloven) bestemmer:

»Der anordnes en sikkerhedsforanstaltning som en bindende processuel foranstaltning over for en mistænkt eller tiltalt, såfremt der er grund til at tro, at den pågældende person fortsat vil udføre kriminelle gerninger, vil hindre straffesagens forløb eller rettens arbejde eller vil unddrage sig retsforfølgelse i denne sag eller for retten.«

8 Nævnte lovs artikel 254 har følgende ordlyd:

»1. Forbuddet mod at bestride et bestemt erhverv er et forbud, der pålægges en mistænkt eller dømt, på betingelser, der fastsættes ved afgørelse truffet af den ansvarlige for proceduren, hvorved den pågældende forbydes at udføre et bestemt erhverv i et fastsat tidsrum eller forbydes at udføre opgaver i tilknytning til en bestemt stilling.

2. Forbuddet mod at bestride et bestemt erhverv meddeles til arbejdsgiveren eller enhver anden kompetent instans med henblik på fuldbyrdelse heraf.

3. Afgørelsen omhandlet i denne artikels stk. 1 er bindende for enhver tjenestemand og skal fuldbyrdes inden for tre hverdage fra modtagelsen. Tjenestemanden meddeler den procedureansvarlige om iværksættelsen af afgørelsens fuldbyrdelse.«

9 Nævnte lovs artikel 389, stk. 1, bestemmer:

»En indledende straffesag, der omhandler en person, der er omfattet af retten til forsvar, eller en person, hvis ret til at råde over sine aktiver er begrænset som følge af proceduremæssige skridt, skal afsluttes over for denne person, og alle sikkerhedsforanstaltninger og restriktioner i rettigheder over den pågældendes aktiver skal ophæves inden for følgende frister, beregnet fra det tidspunkt, hvor personen blev inddraget i den indledende straffesag:

[...]

4) for en særligt grov straffelovsovertrædelse: 22 måneder.«

10 Artikel 22 i Likums par Latvijas Banku (lov om Letlands centralbank) af 19. maj 1992 (*Latvijas Republikas Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs*, 1992, nr. 22/23) bestemmer:

»Chefen for Letlands centralbank udnævnes af parlamentet efter anbefaling fra mindst ti af dets medlemmer.

Vicedirektøren og bestyrelsesmedlemmerne for Letlands centralbank udnævnes af parlamentet efter anbefaling fra chefen for Letlands centralbank.

Embedsperioden for chefen, vicedirektøren og bestyrelsesmedlemmerne for Letlands centralbank er seks år. I tilfælde af, at et bestyrelsesmedlem frivilligt fratræder eller ophører med sit hverv af andre grunde inden udløbet af den pågældendes embedsperiode, udnævnes et nyt bestyrelsesmedlem for Letlands centralbank i en embedsperiode med en varighed på seks år.

Parlamentet kan kun afskedige chefen, vicedirektøren og bestyrelsesmedlemmerne for Letlands centralbank inden udløbet af den i nærværende artikels stk. 3 fastsatte embedsperiode i følgende tilfælde:

1. frivillig fratræden
2. en alvorlig forseelse som omhandlet i artikel 14.2 i [statutten for ESCB og ECB]
3. øvrige afskedigelsesgrunde fastsat i artikel 14.2 i [statutten for ESCB og ECB].

I de tilfælde, der er omhandlet i nærværende artikels stk. 4, nr. 2, kan parlamentet beslutte at afskedige chefen, vicedirektøren og bestyrelsesmedlemmerne for Letlands centralbank, efter at en domfældelse har fået virkning.

Chefen for Letlands centralbank kan indbringe parlamentets afgørelse om at afskedige ham for den domstol, der er fastsat i artikel 14.2 i [statutten for ESCB og ECB]. Vicedirektøren eller et bestyrelsesmedlem for Letlands centralbank kan indbringe parlamentets afgørelse om at afskedige dem for den domstol, der er fastsat i lov om forvaltningsproceduren.«

11 Følgende fremgår af artikel 2, stk. 1 og 2, i Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likums (lov om kontoret for forebyggelse og bekæmpelse af korruption) (*Latvijas Vēstnesis*, 2002, nr. 65):

»(1) Kontoret er en myndighed inden for den direkte forvaltning, som udfører de opgaver til forebyggelse og bekæmpelse af korruption, der er fastsat i nærværende lov [...]

(2) Kontoret er under ministerrådets kontrol. Ministerrådet udøver sin institutionelle kontrol ved premierministeren. Kontrollen omfatter en ret for premierministeren til at kontrollere lovligheden af de administrative afgørelser, som kontorets chef vedtager, til at annullere ulovlige afgørelser samt til at

bestemme, at der skal træffes afgørelse, såfremt der konstateres en ulovlig undladelse. Ministerrådets kontrolret omfatter ikke afgørelser, som kontoret træffer under udførelse af de opgaver, der er nævnt i nærværende lovs artikel 7, 8, 9 og 9¹.«

- 12 Artikel 8, stk. 1, nr. 2, i lov om kontoret for forebyggelse og bekæmpelse af korruption er affattet som følger:

»Inden for rammerne af bekæmpelsen af korruption udfører kontoret følgende opgaver:

[...]

- 2) Det gennemfører undersøgelser og udfører operationelle aktiviteter med henblik på at afdække straffelovsovertrædelser begået [af personer] under tjeneste i offentlige institutioner, såfremt disse overtrædelser har forbindelse til korruption.«

Twisternes baggrund

- 13 Ved afgørelse truffet af det lettiske parlament den 31. oktober 2013 blev Ilmārs Rimšēvičs udnævnt til embedet som chef for Letlands centralbank i en embedsperiode på seks år, der begyndte den 21. december 2013 og skulle vare til den 21. december 2019.
- 14 Den 17. februar 2018 blev Ilmārs Rimšēvičs anholdt, efter at KNAB den 15. februar samme år havde iværksat en indledende strafferetlig undersøgelse over for ham.
- 15 Ifølge de elementer, som Domstolen råder over, er han mistænkt for i løbet af 2013 at have bedt om og accepteret bestikkelse i sin egenskab af chef for Letlands centralbank med henblik på at udøve indflydelse til gunst for en lettisk privatbank.
- 16 Den 19. februar 2018 vedtog KNAB i forbindelse med løsladelsen af Ilmārs Rimšēvičs den omtvistede afgørelse, hvorved han blev pålagt flere bindende foranstaltninger, nemlig forbuddet mod at udføre sine beslutnings-, kontrol- og tilsynsopgaver i Letlands centralbank, herunder forbuddet mod at bestride embedet som chef for centralbanken, en forpligtelse til at betale kaution samt et forbud mod at tage kontakt til visse personer og mod at forlade landet uden forudgående tilladelse.
- 17 Den 27. februar 2018 forkastede undersøgelsesdommeren ved Rīgas rajona tiesa (distriktsdomstolen i Riga, Letland) det søgsmål, som Ilmārs Rimšēvičs den 23. februar 2018 havde anlagt til prøvelse af to af de bindende foranstaltninger, som KNAB havde pålagt ham, nemlig forbuddet mod, at han udfører sit hverv i Letlands centralbank, og forbuddet mod at forlade landet uden tilladelse.
- 18 Den 28. juni 2018 blev Ilmārs Rimšēvičs af den for sagen ansvarlige anklagemyndighed tiltalt for følgende:
- modtagelse af bestikkelse som gave i form af en gratis fritidsrejse
  - accept af at modtage bestikkelse med et beløb på 500 000 EUR og
  - accept af at modtage bestikkelse med et beløb på 250 000 EUR.

Parternes påstande og retsforhandlingerne ved Domstolen

- 19 Med sit søgsmål i sag C-202/18 har Ilmārs Rimšēvičs nedlagt følgende påstande:
- Det fastslås, at han ved den omtvistede afgørelse ulovligt blev afskediget fra embedet som chef for Letlands centralbank.
  - Det fastslås, at den bindende foranstaltning, der består i det forbud mod, at han udfører sine funktioner og beføjelser som chef for Letlands centralbank, som han er blevet pålagt ved den omtvistede afgørelse, er ulovlig.
  - Det fastslås, at de begrænsninger i udførelsen af hans funktioner og beføjelser i ECB's Styrelsesråd, der følger af den omtvistede afgørelse, er blevet pålagt ham ulovligt.
- 20 Med sit søgsmål i sag C-238/18 har ECB nedlagt følgende påstande:
- Republikken Letland tilpligtes i medfør af artikel 24, stk. 1, i statuten for Den Europæiske Unions Domstol og artikel 62 i Domstolens procesreglement at fremlægge alle relevante oplysninger vedrørende de undersøgelser, som KNAB på nuværende tidspunkt foretager vedrørende Ilmārs Rimšēvičs, chef for Letlands centralbank.
  - Det fastslås på grundlag af artikel 14.2 i statuten for ESCB og ECB, at Republikken Letland har tilsidesat nævnte bestemmelses stk. 2, eftersom
    - indehaveren af embedet som chef for Letlands centralbank er blevet afskediget, uden at der er blevet afsagt en dom om sagens realitet af en uafhængig domstol
    - der, hvis de faktiske omstændigheder fremlagt af Republikken Letland bekræfter dette, ikke foreligger nogen særlige omstændigheder, der gør det muligt at begrunde, at Ilmārs Rimšēvičs i det foreliggende tilfælde er blevet afskediget,
  - Republikken Letland betaler sagsomkostningerne.
- 21 Republikken Letland har nedlagt påstand om frifindelse i de to sager.
- 22 Ved særskilt dokument indleveret til Domstolens Justitskontor den 3. april 2018, dvs. samme dag som indleveringen af stævningen, anmodede ECB Domstolen om at undergive sag C-238/18 en fremskyndet procedure i medfør af procesreglementets artikel 53, stk. 4, og artikel 133. Ved kendelse af 12. juni 2018, ECB mod Letland (C-238/18, ikke trykt i Sml., EU:C:2018:488), imødekom Domstolens præsident denne anmodning.
- 23 Ved kendelse af samme dag, Rimšēvičs mod Letland (C-202/18, ikke trykt i Sml., EU:C:2018:489), besluttede Domstolens præsident af egen drift i medfør af procesreglementets artikel 133, stk. 3, efter at have opfordret Ilmārs Rimšēvičs og Republikken Letland om at fremsætte bemærkninger hertil ligeledes at undergive sag C-202/18 den fremskyndede procedure.
- 24 Ved dokument ligeledes indleveret til Domstolens Justitskontor den 3. april 2018 fremsatte ECB i medfør af artikel 279 TEUF og procesreglementets artikel 160 en anmodning om foreløbige forholdsregler med påstand om, at Republikken Letland tilpligtedes midlertidigt at suspendere det over for Ilmārs Rimšēvičs nedlagte forbud mod at udføre sit hverv som chef for Letlands centralbank, således at det blev muligt for ham i sin egenskab af medlem af ECB's Styrelsesråd at udføre de opgaver, der ikke havde forbindelse til den strafferetlige undersøgelse, eller i det mindste at tillade ham at udpege en suppleant til Styrelsesrådet.

- 25 Ved kendelse af 20. juli 2018, ECB mod Letland (C-238/18 R, ikke trykt i Sml., EU:C:2018:581), tilpligtede Domstolens vicepræsident Republikken Letland til at træffe de nødvendige foranstaltninger med henblik på frem til den domsafsigelse, hvorved sag C-238/18 bringes til afslutning, at suspendere de bindende foranstaltninger, som KNAB havde vedtaget over for Ilmārs Rimšēvičs den 19. februar 2018, for så vidt som disse foranstaltninger forhindrede Ilmārs Rimšēvičs i at udpege en suppleant til at erstatte ham som medlem af ECB's Styrelsesråd, og afviste i øvrigt anmodningen om foreløbige forholdsregler.
- 26 I retsmødet, der var fælles for de to sager og blev afholdt den 25. september 2018, anmodede Domstolens præsident repræsentanterne for Republikken Letland om inden for otte dage til Domstolen at fremsende alle de dokumenter, som begrundede de bindende foranstaltninger, som KNAB havde vedtaget over for Ilmārs Rimšēvičs den 19. februar 2018.
- 27 Ved skrivelse registreret på Domstolens Justitskontor den 2. oktober 2018 fremlagde Republikken Letland 44 dokumenter.
- 28 I de bemærkninger, som de har fremsat til disse dokumenter, har henholdsvis Ilmārs Rimšēvičs og ECB i det væsentlige samstemmende anført, at Republikken Letland hverken har fremført beviser for, at Ilmārs Rimšēvičs er skyldig, eller for, at de over for ham truffede bindende foranstaltninger er begrundede.
- 29 Da sagerne C-202/18 og C-238/18 vedrører to søgsmål til prøvelse af den omtvistede afgørelse, har Domstolen efter at have hørt parterne besluttet at forene nævnte sager med henblik på dommen i medfør af procesreglementets artikel 54, stk. 1.

Om Domstolens kompetence

Parternes argumenter

- 30 Republikken Letland har gjort gældende, at Domstolen ikke har kompetence til at pådømme de søgsmål, der er anlagt af Ilmārs Rimšēvičs og ECB.

I sag C-202/18

- 31 Ifølge Republikken Letland ønsker Ilmārs Rimšēvičs, at Domstolen skal undersøge lovligheden og forholdsmæssigheden af de foranstaltninger, som er truffet af den myndighed, der i henhold til strafferetsplejelovens bestemmelser er ansvarlig for undersøgelsen. Han har anmodet Domstolen om at gribe ind i forløbet af en straffesag, hvilket kan have en betydelig indvirkning på undersøgelsen og på, om den skyldige bringes til ansvar i overensstemmelse med lettisk lovgivning. Ifølge Republikken Letlands opfattelse går påstandene i stævningen ud over Domstolens kompetence. Såfremt Domstolen måtte give medhold i disse påstande, ville den handle i strid med artikel 276 TEUF.
- 32 Det er derimod Ilmārs Rimšēvičs' opfattelse, at det forbud, som han er blevet pålagt mod at udføre sit hverv som chef for Letlands centralbank i et ikke nærmere fastlagt tidsrum, skal anses for en afskedigelse, som Domstolen har kompetence til at behandle i henhold til artikel 14.2 i statuten for ESCB og ECB.

I sag C-238/18

- 33 Det er Republikken Letlands opfattelse, at den eneste afgørelse, som kan gøres til genstand for et søgsmål i henhold til artikel 14.2, stk. 2, i statuten for ESCB og ECB, er en afgørelse, som afslutter det retlige og institutionelle forhold mellem chefen for en national centralbank og denne institution, men ikke enhver afgørelse, som pålægger chefen forpligtelser. Den har anført, at med henblik på at karakterisere en afgørelse, som afslutter et sådant retligt forhold, er det ufornuddent at sondre mellem begreberne »afskedigelse« som omhandlet i nævnte artikel og »afskedigelse/fratagelse af embedet«, der er omhandlet i artikel 246 TEUF, 247 TEUF og 286 TEUF, i artikel 11.4 i statuten for ESCB og ECB og i artikel 26, stk. 4, i Rådets forordning (EU) nr. 1024/2013 af 15. oktober 2013 om overdragelse af specifikke opgaver til Den Europæiske Centralbank i forbindelse med politikker vedrørende tilsyn med kreditinstitutter (EUT 2013, L 287, s. 63), idet disse to begreber er tilsvarende med hensyn til deres virkninger. Republikken Letland har desuden anført, at de udtryk, der anvendes i de lettiske sprogversioner af disse bestemmelser, indbyrdes kan erstatte hinanden.
- 34 Den omtvistede afgørelse har imidlertid ikke til formål at afslutte det retlige og institutionelle forhold mellem Letlands centralbank og dennes chef, men alene at sikre, at undersøgelsen af ham forløber effektivt.
- 35 For det første er denne foranstaltning af midlertidig art og kan på et hvilket som helst tidspunkt ændres eller trækkes tilbage. Strafferetsplejelovens artikel 389, stk. 1, nr. 4, bestemmer således, at når der er tale om en særligt grov straffelovsovertrædelse som den, den pågældende person er tiltalt for, skal den indledende straffesag, der er iværksat over for ham, afsluttes og alle bindende foranstaltninger ophæves inden for 22 måneder efter det tidspunkt, hvor han blev inddraget i sagen. Det fremgår endvidere af strafferetsplejelovens artikel 249, stk. 1, at såfremt en bindende processuel foranstaltning, der er truffet over for en person, mister sin genstand, eller såfremt der sker en ændring i personens adfærd eller de omstændigheder, som har været udslagsgivende for arten af den bindende foranstaltning, skal denne foranstaltning ophæves.
- 36 For det andet er det i overensstemmelse med artikel 22 i lov om Letlands centralbank alene det lettiske parlament, der er beføjet til at afskedige chefen for Letlands centralbank, og denne institution har ikke truffet en sådan afgørelse.
- 37 En fortolkning, hvorefter en afgørelse som den omtvistede afgørelse henhører under anvendelsesområdet for artikel 14.2, stk. 2, i statuten for ESCB og ECB, vil i øvrigt være i strid med artikel 276 TEUF. Artikel 14.2, stk. 2, i statuten for ESCB og ECB har ikke til formål at tillade Domstolen at gribe ind i en verserende straffesags forløb, men at sikre, at en chef for en centralbank ikke afskediges ulovligt af de nationale myndigheder. Såfremt ECB gives medhold i sine påstande, vil Domstolen således være forpligtet til at foretage en fornyet undersøgelse af de faktiske omstændigheder og de beviser, der er indsamlet under den verserende straffesag i Letland, som har begrundet fastsættelsen af bindende foranstaltninger over for Ilmārs Rimševičs, og vil derfor gribe ind i de nationale myndigheders kompetence.
- 38 Uafhængigheden af Letlands centralbanks direktion er i overensstemmelse med artikel 7 i statuten for ESCB og ECB ligeledes sikret ved artikel 13 i lov om Letlands centralbank. Denne uafhængighed under gennemførelsen af Letlands centralbanks opgaver giver ikke chefen strafferetlig immunitet og pålægger ikke de retshåndhævende lettiske myndigheder restriktioner. For at sikre uafhængigheden og stabiliteten af Letlands centralbank er der ved siden af chefen ved lov indsat en vicedirektør, som udnævnes af parlamentet ved en procedure, der giver de samme garantier, som chefen har, og som udfører hvervet som chef for Letlands centralbank, såfremt chefen er fraværende, er blevet afskediget, eller såfremt hans embedsperiode er udløbet. Ifølge Republikken Letland skal vicedirektøren derfor i et sådant tilfælde kvalificeres som »chef« som omhandlet i artikel 283, stk. 1, TEUF og artikel 10.1 i statuten for ESCB og ECB og skal følgelig tillægges ret til et sæde i ECB's Styrelsesråd.

- 39 Elementerne i sagens akter er derudover omfattet af undersøgelseshemmeligheden i overensstemmelse med strafferetsplejelovens artikel 375, stk. 1, og kan derfor ikke meddeles til personer, der er straffesagen udenforstående. Domstolen bør derfor ligeledes forkaste ECB's påstand om, at Republikken Letland tilpligtes at fremlægge alle relevante oplysninger vedrørende KNAB's undersøgelse af Ilmārs Rimšēvičs.
- 40 ECB er for sit vedkommende af den opfattelse, at dens søgsmål ikke kan udelukkes fra anvendelsesområdet for artikel 14.2, stk. 2, i statuten for ESCB og ECB.
- 41 Den har i denne henseende fremhævet vigtigheden af princippet om ESCB's og ECB's uafhængighed, som er fastsat i artikel 130 TEUF, og som har til formål at gøre det muligt for ECB uafhængigt af politisk pres at udføre de opgaver, som EUF-traktaten pålægger den. Artikel 14.2, stk. 2, i statuten for ESCB og ECB gennemfører således dette princip, idet den præciserer, på hvilke betingelser en chef for en national centralbank kan afskediges, og tillader, at lovligheden af en sådan foranstaltning kan prøves af Domstolen.
- 42 Henset til formålet med sidstnævnte bestemmelse skal et forbud mod at udføre enhver funktion forbundet med hvervet som chef for en national centralbank, selv hvis dette forbud ikke formelt afslutter det retlige og institutionelle forhold mellem chefen og centralbanken, anses for at svare til en afskedigelse som omhandlet i artikel 14.2, stk. 2, i statuten for ESCB og ECB. Såfremt der anlægges en modsat fortolkning, vil det være muligt for medlemsstaterne at omgå den i nævnte statut fastsatte garanti for uafhængighed ved at vedtage foranstaltninger af denne art. Chefens uafhængighed bringes i lige så høj grad i fare ved et midlertidigt forbud mod, at den pågældende udfører sit hverv, a fortiori såfremt varigheden af dette forbud er ukendt som i det foreliggende tilfælde og risikerer at fortsætte efter udløbet af chefens embedsperiode.

Domstolens bemærkninger

- 43 Republikken Letland har for det første gjort gældende, at den omtvistede afgørelse, der er af midlertidig art, ikke har »afskediget« chefen for Letlands centralbank. De eneste afgørelser, som kan gøres til genstand for et søgsmål i henhold til artikel 14.2, stk. 2, i statuten for ESCB og ECB, er imidlertid afgørelser, som endeligt afslutter det retlige og institutionelle forhold mellem chefen for en national centralbank og denne bank.
- 44 I denne henseende er det korrekt, således som generaladvokaten har anført i punkt 78 i forslaget til afgørelse, at det udtryk, der anvendes i den lettiske sprogversion og i flere andre sprogversioner af artikel 14.2, stk. 2, i statuten for ESCB og ECB med henblik på at fastlægge genstanden for det søgsmål, der er fastsat heri, synes at omhandle den endelige afbrydelse af forholdet mellem den nationale centralbank og dennes chef.
- 45 Ifølge Domstolens faste praksis skal der ved fortolkningen af en EU-retlig bestemmelse imidlertid ikke blot tages hensyn til dennes ordlyd, men også til den sammenhæng, hvori den indgår, og til de mål, der forfølges med den ordning, som den udgør en del af (jf. bl.a. dom af 17.4.2018, Egenberger, C-414/16, EU:C:2018:257, præmis 44 og den deri nævnte retspraksis).
- 46 I denne henseende bemærkes, at ophavsmændene til EF-traktaten og dernæst EUF-traktaten har villet sikre, at ECB og ESCB er i stand til uafhængigt at gennemføre de opgaver, de har fået pålagt (jf. i denne retning dom af 10.7.2003, Kommissionen mod ECB, C-11/00, EU:C:2003:395, præmis 130).
- 47 Dette kommer klarest til udtryk i artikel 130 TEUF, der i det væsentlige er gengivet i artikel 7 i statuten for ESCB og ECB, der udtrykkeligt dels forbyder ECB, de nationale centralbanker og medlemmerne af disses besluttende organer at søge eller modtage instrukser fra EU-institutioner, -organer, -kontorer og -agenturer, fra medlemsstaternes regeringer eller fra nogen

anden side, dels forbyder nævnte institutioner, organer, kontorer og agenturer samt medlemsstaternes regeringer at søge at øve indflydelse på, hvordan medlemmerne af Den Europæiske Centralbanks eller af de nationale centralbankers besluttende organer udfører deres opgaver (jf. i denne retning dom af 10.7.2003, Kommissionen mod ECB, C-11/00, EU:C:2003:395, præmis 131). Disse bestemmelser har således til formål at beskytte ESCB mod ethvert politisk pres, således at ESCB effektivt kan forfølge målene for dets opgaver ved en uafhængig udførelse af de specifikke beføjelser, som det i henhold til den primære ret råder over med henblik herpå (jf. i denne retning dom af 16.6.2015, Gauweiler m.fl., C-62/14, EU:C:2015:400, præmis 40 og den deri nævnte retspraksis).

- 48 Det er med henblik på at sikre den funktionelle uafhængighed af cheferne for de nationale centralbanker – der i medfør af artikel 282, stk. 1, TEUF udgør ESCB sammen med ECB – at artikel 14.2 i statuten for ESCB og ECB fastsætter, at chefernes embedsperiode skal være mindst fem år, bestemmer, at de kun kan afskediges, hvis de ikke længere opfylder de betingelser, som er nødvendige for udførelsen af deres pligter, eller hvis de har begået en alvorlig forseelse, og til fordel for den pågældende centralbankchef og ECB's Styrelsesråd skaber et retsmiddel for Domstolen til prøvelse af en sådan foranstaltning.
- 49 Ved direkte at tillægge Domstolen kompetencen til at tage stilling til lovligheden af en afgørelse om afskedigelse af en chef for en national centralbank har medlemsstaterne udtrykt den vigtighed, som de knytter til uafhængigheden af indehaverne af det nævnte hverv.
- 50 I medfør af artikel 283, stk. 1, TEUF og artikel 10.1 i statuten for ESCB og ECB er cheferne for de nationale centralbanker i de medlemsstater, der har euroen som valuta, efter loven medlemmer af ECB's Styrelsesråd, som i medfør af artikel 12.1 i statuten for ESCB og ECB er det primære besluttende organ i Eurosystemet og ECB's eneste besluttende organ inden for rammerne af den fælles tilsynsmekanisme i henhold til artikel 26, stk. 8, i forordning nr. 1024/2013.
- 51 Såfremt det uden begrundelse kunne besluttes at afskedige chefer for de nationale centralbanker, ville deres uafhængighed således blive bragt alvorligt i fare og dermed følgelig også selve uafhængigheden af ECB's Styrelsesråd.
- 52 I denne henseende bemærkes for det første, at et midlertidigt forbud mod, at en chef for en national centralbank udfører sit hverv, kan udgøre et pressionsmiddel mod den pågældende. Dels kan et sådant forbud, således som omstændighederne i nærværende sager illustrerer, være særligt alvorligt for den berørte chef, såfremt forbuddets varighed ikke er angivet nøjagtigt, idet forbuddet således kan finde anvendelse under en væsentlig del af den pågældendes embedsperiode. Dels kan forbuddet i kraft af sin midlertidige karakter være et mere effektivt pressionsmiddel, såfremt det, således som Republikken Letland har anført vedrørende den omtvistede afgørelse, på ethvert tidspunkt kan trækkes tilbage på baggrund af ikke alene undersøgelsens forløb, men også på baggrund af den pågældende chefs adfærd.
- 53 Såfremt en foranstaltning, hvorved en chef forbydes at udføre sit hverv, ikke var omfattet af Domstolens prøvelse i medfør af artikel 14.2, stk. 2, i statuten for ESCB og ECB med den begrundelse, at foranstaltningen er midlertidig, ville det for det andet være nemt for en medlemsstat ved hjælp af vedtagelsen af flere på hinanden følgende midlertidige foranstaltninger at unddrage sig denne prøvelse, således at nævnte bestemmelse risikerer at blive frataget sin effektive virkning, således som generaladvokaten har anført i punkt 75 i forslaget til afgørelse.
- 54 Det er desuden ikke sikkert, at den omtvistede afgørelse, der i princippet er midlertidig, ikke ville blive endelig med hensyn til sine virkninger, eftersom strafferetsplejelovens artikel 389 ifølge Republikken Letlands egne oplysninger gør det muligt at opretholde foranstaltninger og restriktioner vedtaget i henhold hertil i 22 måneder, dvs. frem til afslutningen af Ilmārs Rimšēvičs' embedsperiode i december 2019.

- 55 Det fremgår derfor både af hensigten hos EUF-traktatens ophavsmænd, den almindelige opbygning af statuten for ESCB og ECB og selve formålet med nævnte statuts artikel 14.2, stk. 2, at Domstolen i medfør af denne bestemmelse har kompetence til at træffe afgørelse i et søgsmål til prøvelse af en foranstaltning såsom det midlertidige forbud mod at udføre hvervet som chef for Letlands centralbank, der er indeholdt i den omtvistede afgørelse.
- 56 For det andet har Republikken Letland gjort gældende, at Domstolen ikke har kompetence til at tage stilling til en afgørelse, der ifølge Republikken Letland har til formål at sikre det effektive forløb af den straffesag, der er indledt mod den person, der er omfattet af nævnte afgørelse. Vurderingen af de elementer, der begrundet fastsættelsen af bindende foranstaltninger inden for rammerne af en straffesag, henhører således alene under de nationale myndigheders kompetence. Disse elementer er derudover omfattet af undersøgelsehemmeligheden i medfør af strafferetsplejelovens artikel 375, stk. 1, og kan derfor ikke meddeles til personer, der er straffesagen udenforstående. Artikel 276 TEUF bekræfter, at Domstolen savner kompetence i denne henseende, idet den bestemmer, at »[u]nder udøvelsen af sine beføjelser vedrørende bestemmelserne i tredje del, afsnit V, kapitel 4 og 5, [i EUF-traktaten] vedrørende et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed har Den Europæiske Unions Domstol ingen kompetence til at prøve gyldigheden eller proportionaliteten af operationer, som udføres af en medlemsstats politi eller andre retshåndhævende myndigheder, eller udøvelsen af medlemsstaternes beføjelser med hensyn til opretholdelse af lov og orden og beskyttelse af den indre sikkerhed«.
- 57 Selv om det i denne henseende er korrekt, at traktaternes ophavsmænd alene har tillagt Domstolen begrænsede kompetencer på det strafferetlige område, fremgår det imidlertid af Domstolens praksis, at EU-retten fastsætter grænser for medlemsstaternes kompetence på dette område (dom af 15.9.2011, Dickinger og Ömer, C-347/09, EU:C:2011:582, præmis 31). Denne kompetence for medlemsstaterne skal således udøves ikke alene under iagttagelse af de grundlæggende friheder, som EU-retten sikrer (jf. i denne retning dom af 2.2.1989, Cowan, 186/87, EU:C:1989:47, præmis 19, og af 19.1.1999, Calfa, C-348/96, EU:C:1999:6, præmis 17), men også under iagttagelse af EU-retten under ét, navnlig den primære EU-ret. De nationale regler inden for strafferetsplejen må følgelig ikke være til hinder for den kompetence, som artikel 14.2, stk. 2, i statuten for ESCB og ECB tillægger Domstolen, i alle de tilfælde, hvor denne bestemmelse finder anvendelse.
- 58 Det argument, som Republikken Letland har fremsat vedrørende artikel 276 TEUF, kan derfor ikke tiltrædes.
- 59 Nævnte artikel begrænser nemlig kun Domstolens kompetence under udøvelsen af sine beføjelser vedrørende bestemmelserne i tredje del, afsnit V, kapitel 4 og 5, i EUF-traktaten. Som generaladvokaten har anført i punkt 82 i forslaget til afgørelse, vedrører nærværende sag ikke disse beføjelser, men de beføjelser, som Domstolen direkte og udtrykkeligt har i medfør af artikel 14.2, stk. 2, i statuten for ESCB og ECB.
- 60 Endelig har Republikken Letland fremhævet de uacceptable konsekvenser, som en anerkendelse af Domstolens kompetence ifølge denne vil medføre. En sådan anerkendelse vil give chefen for Letlands centralbank strafferetlig immunitet, vil begrænse de bindende foranstaltninger, som han kan pålægges, og vil have en betydelig indvirkning på forløbet af straffesagen.
- 61 I denne henseende bemærkes, at artikel 14.2 i statuten for ESCB og ECB hverken giver en chef for en national centralbank immunitet eller begrænser de bindende foranstaltninger, som den pågældende kan pålægges. Denne artikel giver alene den pågældende samt ECB's Styrelsesråd ret til at indbringe enhver afgørelse, hvorved nævnte chef afskediges, for Domstolen. Det eventuelle sammenfald af det søgsmål, der er omhandlet i nævnte artikel, og en national straffesag, vedrører således alene det usædvanlige tilfælde, hvor en sådan sag har ført til, at der over for chefen for en national centralbank er blevet truffet en midlertidig foranstaltning, der kan sidestilles med en afskedigelse som omhandlet i

denne bestemmelse. Selv i dette tilfælde er der imidlertid ingen af de af Republikken Letland fremførte forhold, der godtgør, at det i statuten for ESCB og ECB fastsatte søgsmål kan hindre, at en undersøgelse forløber normalt.

- 62 Det følger af det ovenstående, at indsigelsen om, at Domstolen savner kompetence til at træffe afgørelse i de søgsmål til prøvelse af den omtvistede afgørelse, der er anlagt af Ilmārs Rimšēvičs og ECB på grundlag af artikel 14.2, stk. 2, i statuten for ESCB og ECB, skal forkastes.
- 63 Det skal hertil tilføjes, at Domstolens kompetence i medfør af denne bestemmelse er begrænset til søgsmål til prøvelse af et, midlertidigt eller endeligt, forbud mod at udføre hvervet som chef for en national centralbank. Den omtvistede afgørelse, hvorved KNAB har fastsat flere bindende foranstaltninger, henhører kun under Domstolens kompetence, for så vidt som den midlertidigt forbyder Ilmārs Rimšēvičs at udføre sit hverv som chef for Letlands centralbank.

Om søgsmålene

Søgsmålenes art

- 64 Domstolen skal træffe afgørelse i sager anlagt af Ilmārs Rimšēvičs i dennes egenskab af chef for Letlands centralbank og af ECB efter afgørelse truffet af dennes Styrelsesråd i henhold til artikel 14.2 i statuten for ESCB og ECB. Påstandene i de to stævninger er imidlertid affattet forskelligt. Ilmārs Rimšēvičs har i det væsentlige nedlagt påstand om, at Domstolen fastslår, at den omtvistede afgørelse, der er truffet i Republikken Letlands navn, er ulovlig, mens ECB har nedlagt påstand om, at Domstolen fastslår, at Republikken Letland har tilsidesat artikel 14.2 i statuten for ESCB og ECB. ECB præciserede i retsmødet på forespørgsel vedrørende arten af det søgsmål, der er fastsat i statuttens artikel 14.2, stk. 2, at den har nedlagt påstand om, at Domstolen afsiger »en deklatorisk dom, således som det er tilfældet i traktatbrudssøgsmål«.
- 65 Det skal ikke desto mindre indledningsvis bemærkes, at artikel 14.2 i statuten for ESCB og ECB hverken indeholder en udtrykkelig eller stiltiende henvisning til de traktatbrudsprocedurer, der er reguleret ved artikel 258 TEUF til 260 TEUF.
- 66 Både en ordlydsfortolkning, en systematisk og en teleologisk fortolkning af statuttens artikel 14.2 medfører derimod, at det i nævnte artikel fastsatte søgsmål skal kvalificeres som et annulationssøgsmål.
- 67 Hvad for det første angår denne bestemmelses ordlyd bemærkes, at i lighed med det søgsmål, der er fastsat i artikel 263 TEUF, kan søgsmålet i artikel 14.2, stk. 2, i statuten for ESCB og ECB anlægges af en fysisk person, i det foreliggende tilfælde den afskedigede chef, til prøvelse af en afgørelse, der er rettet til ham. Hvert af disse to søgsmål skal desuden anlægges inden for den samme frist på to måneder, der er fastlagt med en tilsvarende ordlyd i artikel 263, stk. 6, TEUF og statuttens artikel 14.2, stk. 2, sidste punktum. De to bestemmelser fastsætter desuden med stort set samme ordlyd, at sagsøgerne kan gøre anbringender gældende vedrørende »overtrædelse af traktaterne eller af retsregler vedrørende deres gennemførelse«.
- 68 For det andet fremgår det af en systematisk tilgang, at de særlige kendetegn ved statuttens artikel 14.2 ikke er uforenelige med de karakteristika, der kendetegner et annulationssøgsmål.
- 69 For så vidt som artikel 14.2, stk. 2, i statuten for ESCB og ECB udtrykkeligt tillægger Domstolen ret til at prøve lovligheden af en national retsakt i forhold til »traktaterne eller en gennemførelsesretsakt hertil«, udgør den ganske vist en undtagelse fra den almindelige kompetencefordeling mellem den nationale ret og Unionens retsinstanser, således som denne er fastsat i traktaterne, bl.a. i artikel 263

TEUF, eftersom et søgsmål i medfør af denne bestemmelse alene kan vedrøre EU-retsakter (jf. i denne retning dom af 16.12.1960, Humblet mod État belge, 6/60-IMM, EU:C:1960:48). Denne undtagelse kan imidlertid forklares ved ESCB's særlige institutionelle sammenhæng, hvori den indgår. ESCB udgør i EU-retten nemlig en original retlig konstruktion, der forener nationale institutioner, nemlig de nationale centralbanker, og en EU-institution, nemlig ECB, i et tæt samarbejde, og i hvis regi der hersker en anden sammenhæng og en mindre udtalt sondring mellem Unionens retsorden og de nationale retsordener.

- 70 Artikel 14.2 i statuten for ESCB og ECB drager således nogle konsekvenser af dette meget integrerede system, som traktaternes ophavsmænd har ønsket at skabe for ESCB, og navnlig af den dobbelte funktion for en chef for en national centralbank, som ganske vist er en national myndighed, der dog også handler inden for rammerne af ESCB med sæde i ECB's primære direktionsorgan, når den pågældende er chef for en national centralbank i en medlemsstat, der har euroen som valuta. Det er på grund af denne hybridstatus og, således som det er anført i nærværende doms præmis 48, for at sikre den funktionelle uafhængighed af de nationale centralbankchefer i ESCB, at en afgørelse truffet af en national myndighed, som henhører under en af disse to funktioner, undtagelsesvis kan indbringes for Domstolen.
- 71 Statuttens artikel 14.2 tilføjer således et specifikt retsmiddel til det system af retsmidler, der er fastsat i traktaterne, hvilket fremgår af det stærkt begrænsede antal personer, der har adgang hertil, af den omstændighed, at de afgørelser, som det er indført til prøvelse af, kun har en enkelt genstand, og af de særlige omstændigheder, hvorunder søgsmålet kan anlægges.
- 72 For det tredje belyses arten af det søgsmål, der er fastsat i statuttens artikel 14.2, ligeledes ved det formål, med henblik på hvilket søgsmålet er blevet indført. Som det er anført i nærværende doms præmis 49 ff., udgør dette søgsmål en af de primære garantier for, at cheferne, selv om de udnævnes af medlemsstaterne og i givet fald afsættes af disse, på uafhængig vis gennemfører de opgaver, som de har fået pålagt ved traktaterne, og i overensstemmelse med artikel 130 TEUF og artikel 7 i statuten for ESCB og ECB undlader at modtage nogen som helst instrukser fra nationale myndigheder. Det udgør således en væsentlig del af den institutionelle ligevægt, der kræves for det nære samarbejde mellem de nationale centralbanker og ECB i ESCB.
- 73 Det er på grund af dette formåls vigtighed og det uhensigtsmæssige i en forsinkelse af sanktionerne af en afskedigelse, der er blevet vedtaget i strid med traktaterne eller en gennemførelsesretsakt hertil, at traktaternes ophavsmænd til fordel for ECB og den pågældende chef har indført et retsmiddel til prøvelse af en sådan retsakt for Domstolen. Som Domstolens vicepræsident i det væsentlige anførte i sin vurdering af betingelsen om uopsættelighed i kendelsen om foreløbige forholdsregler af 20. juli 2018, ECB mod Letland (C-238/18 R, ikke trykt i Sml., EU:C:2018:581, præmis 71 og 72), vil den omstændighed, at et medlem af Styrelsesrådet er fraværende igennem en længere periode, i alvorlig grad kunne påvirke dette væsentlige organ i ECB's funktion. Afskedigelsen af en chef kan desuden medføre alvorlige og umiddelbare konsekvenser for den pågældende.
- 74 Det er således alene et annulationsøgsmål, eventuelt suppleret med de foreløbige forholdsregler, som Domstolen kan foreskrive i medfør af artikel 278 TEUF og 279 TEUF, der gør det muligt at imødegå de betænkeligheder, der ligger til grund for skabelsen af dette retsmiddel. Det vil navnlig ikke på tilfredsstillende vis leve op til hensigten hos ophavsmændene til statuten for ESCB og ECB, såfremt den dom, der afsiges i medfør af statuttens artikel 14.2, stk. 2, har deklaratorisk karakter, og såfremt dens virkninger dermed afhænger af de nationale myndigheders gennemførelse.
- 75 Det bemærkes i øvrigt, at hvis Europa-Kommissionen finder, at en medlemsstat har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 14 i statuten for ESCB og ECB, kan den i overensstemmelse med artikel 258 TEUF fremsætte en begrundet udtalelse og, såfremt den omhandlede medlemsstat ikke efterlever denne udtalelse, anlægge et traktatbrudssøgsmål ved Domstolen. Det kan derfor ikke

tiltrædes, at ophavsmændene til artikel 14.2, stk. 2, i statuttene for ESCB og ECB ved indførelsen af det i bestemmelsen omhandlede retsmiddel blot ønskede at skabe en parallel procedure til den, der allerede er fastsat i artikel 258 TEUF.

- 76 Det følger af det ovenstående, at det søgsmål, der er fastsat i artikel 14.2, stk. 2, i statuttene for ESCB og ECB, tager sigte på annullation af den afgørelse, hvorved en chef for en national centralbank afskediges.
- 77 Eftersom søgsmålene anlagt af Ilmārs Rimšēvičs og ECB udtrykkeligt er baseret på artikel 14.2, stk. 2, i statuttene for ESCB og ECB, skal de derfor anses for at nedlægge påstand om annullation af den omtvistede afgørelse.

Om anbringendet vedrørende manglende begrundelse af den omtvistede afgørelse

Parternes argumenter

- 78 Ilmārs Rimšēvičs har gjort gældende, at den omtvistede afgørelse ikke er begrundet.
- 79 For det første skete der forud for afgørelsen hverken en hensigtsmæssig undersøgelse eller en tilstrækkelig bevisindsamling. KNAB brugte kun to dage på undersøgelsen, der blev indledt den 15. februar 2018, inden de besluttede at anholde sagsøgeren den følgende 17. februar. Republikken Letlands anklagemyndighed anførte selv den 21. februar 2018, at det på denne dato ikke kategorisk kunne bekræftes, at der var sket en lovovertrædelse.
- 80 For det andet er det ikke sandsynligt, at chefen for Letlands centralbank har begået den lovovertrædelse, som han er mistænkt for, dvs. passiv korrupsion til fordel for en lettisk privatbank, som i 2016 indstillede sin virksomhed og trådte i likvidation. Han råder således ikke over beføjelser, der gør det muligt for ham på nogen som helst måde at påvirke en privatbanks aktiviteter. Alle de beslutninger, der træffes i Letlands centralbank, træffes i øvrigt kollektivt. Tilsynet med de lettiske privatbanker henhører ikke under Letlands centralbanks kompetence, men under kommissionen for finans- og kapitalmarkedet, således som det er fastsat i artikel 2, stk. 1, i Finanšu un kapitāla tirgus komisijas likums (lov om kommissionen for finans- og kapitalmarkedet).
- 81 For det tredje er den informationskilde, der ligger til grund for undersøgelsen, ikke troværdig. Ifølge de oplysninger, som KNAB har meddelt sagsøgeren, er den person, som har anmeldt den hævdede overtrædelse begået i 2013, et tidligere bestyrelsesmedlem i den privatbank, som korrupsionen skulle være sket til fordel for. Sidstnævnte blev i 2016 anholdt for hvidvask af penge og fik afsluttet den mod ham førte strafferetlige undersøgelse til gengæld for en anmeldelse af Ilmārs Rimšēvičs for korrupsion.
- 82 For det fjerde har Ilmārs Rimšēvičs gjort gældende, at anklagerne imod ham er upræcise. KNAB har anført, at Ilmārs Rimšēvičs modtog bestikkelse for at undlade at hindre denne lettiske privatbanks aktiviteter. Chefen for Letlands centralbank råder imidlertid ikke over en sådan beføjelse. Ilmārs Rimšēvičs har anført, at han på højst upræcis vis er anklaget for at have begået en negativ handling (en undladelse), idet den person, som har hævdet, at der er foregået korrupsion, ikke har været til i stand til at redegøre for en positiv handling. Han har endvidere anført, at ECB efter anbefaling fra kommissionen for finans- og kapitalmarkedet annullerede nævnte lettiske privatbanks licens i 2016, hvilket gør det muligt at betvivle, at sagsøgeren skulle have været gunstigt stemt for privatbankens fortsatte virksomhed.
- 83 ECB har for sit vedkommende gjort gældende, at det i det foreliggende tilfælde tilkommer Domstolen at fortolke begrebet en alvorlig forseelse som omhandlet i artikel 14.2, stk. 2, i statuttene for ESCB og ECB, der gør det muligt at begrunde, at en chef for en national centralbank afskediges, samt på hvilken måde der skal føres bevis herfor.

- 84 Det påhviler den medlemsstat, der vedtager en foranstaltning omfattet af artikel 14.2, stk. 2, i statuten for ESCB og ECB, at godtgøre, at de i denne bestemmelse fastsatte betingelser er opfyldt. I denne henseende skal disse betingelser fastslås af en uafhængig domstol og ikke af et regeringskontor, anklagemyndigheden eller en undersøgelsesdommer, der træffer afgørelse om bindende foranstaltninger. Dette krav gør det muligt at sikre overholdelsen af retten til en retfærdig rettergang og uskyldsformodningen, som er et væsentligt princip i den europæiske retsorden. ECB ville dermed have forsikring for, at begrundelsen for, at chefen var blevet afskediget, var underbygget. Det er ikke et krav, at domstolens afgørelse er endelig, med henblik på at gennemføre en afgørelse om afskedigelse af en chef for en national centralbank, i givet fald inden for en rimelig frist.
- 85 Det kan imidlertid medgives, at en chef for en centralbank i en medlemsstat, der har euroen som valuta, under særlige omstændigheder kan afskediges, selv hvis der endnu ikke er sket domfældelse. Dette ville f.eks. være tilfældet, såfremt foranstaltningen træffes på grundlag af godtgjorte eller ubestridte beviser.
- 86 ECB har i det foreliggende tilfælde fremhævet, at KNAB har afskediget chefen for Letlands centralbank, inden en domstol har afsagt en dom om sagens realitet, hvorved han er blevet dømt for de forhold, som han lægges til last, og at ECB på nuværende tidspunkt ikke råder over oplysninger, der gør det muligt for den at fastslå, om der foreligger særlige omstændigheder, der begrundet denne foranstaltning. Den har præciseret, at den er villig til at give afkald på sin ret til aktindsigt i sagen, såfremt den strafferetlige undersøgelse kræver en fortrolig behandling af de oplysninger, der er fremlagt for Domstolen.
- 87 Republikken Letland har i begge sager gjort gældende, at elementerne i Ilmārs Rimšēvičs' straffesag er omfattet af undersøgelseshemmeligheden i henhold til strafferetsplejelovens artikel 375, stk. 1.

Domstolens bemærkninger

- 88 Det fremgår udtrykkeligt af artikel 14.2, stk. 2, i statuten for ESCB og ECB, at den pågældende chef eller Styrelsesrådet til støtte for det søgsmål, der er fastsat i bestemmelsen, kan påberåbe sig, at »traktaten eller en gennemførelsesretsakt hertil er overtrådt«. Dette udtryk omhandler fortrinsvis tilsidesættelse af de betingelser, der i henhold til denne artikel skal være opfyldt, for at en chef kan afskediges.
- 89 I denne henseende fastsætter bestemmelsen, at en centralbankchef kun kan afskediges i to tilfælde, nemlig hvis vedkommende ikke længere opfylder de betingelser, som er nødvendige for udførelsen af dennes pligter, eller hvis vedkommende har begået en alvorlig forseelse.
- 90 Det forbud mod at udføre sit hverv som chef for Letlands centralbank, som Ilmārs Rimšēvičs er blevet pålagt, er begrundet i behovet for en strafferetlig undersøgelse af gerninger, han hævdes at have begået, som anses for at være lovovertrædelser, og som, såfremt de viser sig at foreligge, udgør en »alvorlig forseelse« som omhandlet i artikel 14.2 i statuten for ESCB og ECB.
- 91 Det skal indledningsvis bemærkes, at det hverken tilkommer Domstolen, når denne træffer afgørelse på grundlag af statuttens artikel 14.2, at indtage den rolle, som de kompetente nationale domstole har med henblik på at træffe afgørelse om det strafferetlige ansvar hos en anklaget chef, eller at gribe ind i den indledende strafferetlige undersøgelse, som de kompetente retslige eller administrative myndigheder foretager af nævnte chef i medfør af lovgivningen i den omhandlede medlemsstat. Det kan således være nødvendigt midlertidigt at træffe afgørelse om at suspendere den pågældende chef fra hans hverv af hensyn til en sådan undersøgelse, bl.a. for at forhindre ham i at lægge hindringer i vejen for undersøgelsen.

- 92 Det påhviler derimod Domstolen inden for rammerne af de kompetencer, som den er tillagt ved artikel 14.2, stk. 2, i statuten for ESCB og ECB, at efterprøve, at der kun træffes afgørelse om et midlertidigt forbud mod, at den pågældende chef udfører sit hverv, hvis der foreligger tilstrækkelige holdepunkter for, at den pågældende chef har begået en alvorlig forseelse, der kan begrunde en sådan foranstaltning.
- 93 I det foreliggende tilfælde har den pågældende for Domstolen gjort gældende, at han ikke har begået nogen af de forseelser, som han er anklaget for. I lighed med ECB er det hans opfattelse, at Republikken Letland ikke har fremlagt noget bevis for disse forseelser. Under den skriftlige forhandling for Domstolen har Republikken Letland ikke fremlagt nogen prima facie-beviser for de anklager om korruption, der ligger til grund for indledningen af undersøgelsen og vedtagelsen af den omtvistede afgørelse.
- 94 I retsmødet anmodede Domstolens præsident repræsentanterne for Republikken Letland om snarest muligt at tilstille Domstolen de dokumenter, der begrunder den omtvistede afgørelse, hvilket repræsentanterne indvilgede i. Som generaladvokaten imidlertid har anført i punkt 125-130 i forslaget til afgørelse, indeholder ingen af de dokumenter, som Republikken Letland fremlagde efter retsmødet, noget bevis, der kan godtgøre, at der foreligger tilstrækkelige holdepunkter for, at anklagerne mod den berørte er velbegrundede.
- 95 Ved skrivelse modtaget på Domstolens Justitskontor den 8. januar 2019 tilbød Republikken Letland at fremlægge af andre dokumenter »inden for en rimelig frist« uden at anmode om genåbning af den mundtlige forhandling, der i henhold til procesreglementets artikel 82, stk. 2, var blevet afsluttet, efter at generaladvokaten havde fremsat forslag til afgørelse. Ved endnu en skrivelse modtaget den 30. januar 2019 tilbød Republikken Letland atter at fremlægge beviser og anmodede om genåbning af den mundtlige forhandling. Dette tilbud om fremlæggelse af beviser, der blev fremsat for Domstolen under voteringen, er ikke ledsaget af en begrundelse, der forklarer, hvorfor beviserne først påberåbes på dette tidspunkt, således som det kræves i henhold til procesreglementets artikel 128, stk. 2. Udviklingen af den strafferetlige undersøgelse som beskrevet af den lettiske regering er således ikke relevant i denne henseende. Tilbuddet om fremlæggelse af beviser indeholder desuden ingen konkrete og specifikke oplysninger om indholdet af de dokumenter, som foreslås tilstillet. Under disse omstændigheder, og henset til, at der er tale om en fremskyndet procedure, skal tilbuddet om fremlæggelse af beviser og anmodningen om genåbning af den mundtlige forhandling afvises.
- 96 Domstolen kan følgelig blot fastslå, at Republikken Letland ikke har godtgjort, at afskedigelsen af Ilmārs Rimšēvičs hviler på den omstændighed, at der foreligger tilstrækkelige holdepunkter for, at han har begået en alvorlig forseelse som omhandlet i artikel 14.2, stk. 2, i statuten for ESCB og ECB, og der skal dermed gives medhold i anbringendet om, at denne afgørelse ikke er begrundet. Det er derfor ufornuddent at undersøge stævningens øvrige anbringender.
- 97 Det følger af det ovenstående, at den omtvistede afgørelse skal annulleres, for så vidt som den forbyder Ilmārs Rimšēvičs at udføre sit hverv som chef for Letlands centralbank.

Sagsomkostninger

- 98 Ifølge procesreglementets artikel 138, stk. 1, pålægges det den tabende part at betale sagsomkostningerne, hvis der er nedlagt påstand herom. Da Republikken Letland har tabt sagen, bør det pålægges denne at bære sine egne omkostninger og at betale ECB's omkostninger i overensstemmelse med dennes påstand herom.

På grundlag af disse præmisser udtaler og bestemmer Domstolen (Store Afdeling):

- 1) **Sagerne C-202/18 og C-238/18 forenes med henblik på dommen.**
- 2) **Afgørelsen truffet af Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs (kontoret for forebyggelse og bekæmpelse af korrupcion, Letland) den 19. februar 2018 annulleres, for så vidt som den forbyder Ilmārs Rimšēvičs at udføre sit hverv som chef for Letlands centralbank.**
- 3) **Republikken Letland bærer sine egne omkostninger og betaler de af Den Europæiske Centralbank (ECB) afholdte omkostninger.**

Underskrifter